

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 553/20
16.7.2021. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Драгане Бољевић, председника већа, Снежане Живковић и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., ..., кога заступа Миланка Тирнанић Станојевић, адвокат из Смедерева, Омладинска 2/2а, против тужене ББ из ..., ..., коју заступа Мирољуб Илић из Смедерева, Револуције 89, ради измене одлуке о начину одржавања личних односа и по противтужби тужилаца АА и мал. ВВ, обоје из ..., ..., које заступа Мирољуб Илић из Смедерева, против туженог АА ради издржавања, одлучујући о жалбама парничних странака против пресуде Основног суда у Смедереву П2 14/15 од 29.3.2019. године и о жалби тужених против решења П2 14/15 од 13.6.2019. године, у седници већа одржаној 16.7.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и тужених и ПОТВРЂУЈУ пресуда Основног суда у Смедереву П2 14/15 од 29.3.2019. године у ставовима првом, другом, четвртном и шестом изреке, као и у делу става трећег изреке којим је усвојен захтев малолетног тужиоца, и решење истог суда П2 14/15 од 13.6.2019. године

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Смедереву П2 14/15 од 29.3.2019. године у преосталом делу става трећег изреке тако што се ОДБИЈА тужбени захтев тужене ББ из ... да јој тужилац АА из ... плаћа износ од 10.000,00 динара месечно на име свог доприноса издржавању мал. сина ВВ, почев од 19.1.2015. године па убудуће, док за то постоје законски услови или док одлука не буде измењена, најкасније до 10. у месецу за текући месец, а да доспеле неисплаћене износе издржавања исплати одједном у року од 15 дана од достављања пресуде, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца према туженој и уређен начин одржавања личних односа тужиоца са малолетним сином ВВ - код тужиоца од 10 до 20 часова: сваке суботе, сваког другог државног и верског празника (Нова година, Божић, Сретење, Ускрс, 1. мај, Дан примирја), на Аранђеловдан (дан крсне славе тужиоца), сваки други 6. март (рођендан малолетног

сина), а у време зимског и летњег распуста суботом од 10 до 20 часова и средом од 10 до 14 часова (када тужилац ради у другој и трећој смени) или од 14 до 20 часова (када тужилац ради у првој смени), на тај начин што ће тужилац преузимати малолетног сина испред школе “...” у ..., и по реализованом виђењу враћати га на исто место туженој као родитељу који самостално врши родитељско право. Ставом другим изреке констатовано је да се на тај начин мења правноснажна пресуда првостепеног суда П2 802/14 од 16.10.2014. године у ставу првом изреке у делу у којем је претходно уређен начин одржавања личних односа малолетног детета са оцем. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужене и мал. ВВ и обавезан тужилац да на име свог доприноса за издржавање малолетног сина плаћа износ од 10.000,00 динара месечно, од подношења противтужбе 19.1.2015. године па убудуће, док за то постоје законски услови или док одлука о томе не буде измењена, најкасније до 10. у месецу за текући месец, с тим што је дужан да исплати доспеле а неисплаћене износе издржавања одједном, у року од 15 дана од дана достављања пресуде, туженој као законском заступнику малолетног детета, путем поштанске упутнице. Ставом четвртим изреке констатовано је да се на овај начин мења правноснажна пресуда првостепеног суда П2 802/14 од 16.10.2014. године у ставу другом изреке. Ставом петим изреке одбијен је захтев тужених за месечни допринос за издржавање преко досуђеног износа од 10.000,00 до укупно траженог од 12.000,00 динара. Ставом шестим изреке обавезана је тужена да исплати тужиоцу износ од 70.875,00 динара на име трошкова поступка.

Решењем од 13.6.2019. године одбијен је предлог тужених за допуну пресуде П2 14/15 од 1.4.2019. године.

Против наведене пресуде парничне странке благовремено су изјавиле жалбе из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку, с тим да тужилац побија пресуду у ставовима трећем и четвртном изреке, а тужена у ставовима првом, другом и шестом изреке, при чему тужена побија, такође због свих законских разлога, и решење од 13.6.2019. године.

Тужена је дала одговор на жалбу тужиоца.

Испитујући побијане одлуке у смислу чл. 386. и 402. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18, 18/20), који се примењује у конкретном случају на основу члана 202. Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца делимично основана, а да су жалбе тужене неосноване.

Правилно је првостепено решење од 13.6.2019. године, којим је одбијен захтев тужених за допуну пресуде од 1.4.2019. године. Супротно жалби тужених, они су свој захтев коначно определили на рочишту од 23.1.2018. године и поднеском од 18.6.2018. године, притом не истакавши захтев за исплату затезне камате у случају доцње у извршењу обавезе, а првостепени суд је побијаном пресудом одлучио управо о тако постављеном захтеву. Пропуст тужених да коначно опредељеним захтевом траже и камату, суд је правилно сматрао смањивањем тужбеног захтева и делимичним повлачењем тужбе, у складу са чланом 200. став 3. ЗПП. У делу коме се наведено решење жалбом спори због наведеног пропуштања суда да одлучи о трошковима

тужених, како су их определили, предметно решење није ни било разматрано, будући да се о трошковима целокупног поступка, по правилу одлучује заједно са одлуком о главној ствари, а што је иначе предмет овог жалбеног поступка, те је применом члана 401. тачка 2. ЗПП, наведено решење потврђено као у ставу првом изреке ове пресуде.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 2, 3, 5. и 9. ЗПП, на које овај суд пази по службеној дужности, а због којих би се побијана одлука морала укинути.

Побијана пресуда није, како се то жалбом неосновано тврди, донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1. ЗПП. У конкретном случају, а супротно наводима тужене, у поступку није судио судија који је по закону морао да буде изузет. Захтеви тужене за изузеће поступајуће судије одбијени су решењима од 24.11.2015, 25.4.2016, 7.10.2016. и 17.1.2017. године, а она у жалби није навела чињенице, нити доставила доказе, под условима из члана 372. став 1. ЗПП, који би довели у сумњу евентуалну непристрасност поступајућег судије и правилност донетих решења, па се неосновано оваквим наводима жалбе доводи у сумњу законитост побијане пресуде.

Нису основани ни наводи жалбе тужене да је у поступку који је претходио доношењу побијане одлуке учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2. тачка 7. ЗПП, на чије постојање иначе овај суд пази и по службеној дужности, а која постоји увек када странци незаконитим поступањем суда, а нарочито пропуштањем достављања није дата могућност да пред судом расправља. Првостепени суд није био у обавези да туженој доставља записнике са рочишта (од 5.8.2016. и 6.11.2017. године) на која тужена није приступила иако је за њих, како то несумњиво следи из списка, била уредно позвана, што је уосталом и констатовано на записнику од 5.8.2016. године. Осим тога, рочиште за главну расправу није ни заказано за 6.11.2017, већ за 24.11.2017. године, а позив туженој за саслушање у својству парничне странке за то рочиште достављен јој је 17.11.2017. године. Тужена је била позивана, сходно члану 135. ЗПП, преко свог пуномоћника, у потпуности на начин из члана 105. став 2. ЗПП. Будући да повод за заказивање тих рочишта нису били поднесци, туженој је достављен позив у коме су наведене странке, предмет спора, као и радња која ће да се предузме на рочишту. Када је већ одлучила да не присуствује рочиштима за главну расправу, тужена је имала могућност из члана 149. ЗПП да изврши увид у спис или и да захтева евентуалне копије ових расправних записника, али то није учинила, иако је имала стручну помоћ свог пуномоћника из реда адвоката. То што је туженој позив за рочиште од 27.12.2018. године достављен три, а не осам дана раније, како је прописано чланом 309. став 6. у вези с чланом 303. став 3. ЗПП, није утицало на правилност донете одлуке. Уосталом, на рочишту од 8.11.2018. године, које је претходило рочишту од 27.12.2018. године био је присутан пуномоћник тужене, који је тада и обавештен да ће на наредном рочишту бити саслушани тужена и малолетни син странака, те је несумњиво да је тужена за то рочиште знала и од свог пуномоћника.

То што је побијаном пресудом проширено одржавање личних односа малолетног детета парничних странака са тужиоцем не значи да је одлучено у ствари која је већ правноснажно пресуђена и да је пресуда донета уз битну повреду одредаба парничног

поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП. Породични закон подразумева и дозвољава да поједине судске одлуке буду измењене, као што је то, примера ради, код права детета на живот с родитељима (члан 60), права детета да одржава личне односе са родитељем с којим не живи (члан 61), код одлука о вршењу родитељског права (члан 77), о враћању родитељског права (члан 83), о висини издржавања (члан 164), о престанку издржавања кад пунолетни поверилац стекне довољно средстава за издржавање или кад дужник пунолетног повериоца изгуби могућност да га издржава или то за њега постане очигледно неправично (члан 167). То је и разумљиво, јер породични односи еволуирају, зависно од животних прилика њихових учесника и протеча времена, или постизања или мењања споразума родитеља о појединим аспектима вршења родитељског права. Самим тим, јасно је да ће раније донета правноснажна пресуда о начину одржавања личних односа детета са родитељем с којим не живи бити изменјена када се значајније промене околности након њеног доношења и с тим у вези буде поднета тужба суду. Дужност суда у том случају јесте да цени да ли је дошло до нових околности које су таквог значаја да је неопходно променити ову одлуку и да се, као и у сваком породичном спору, руководи најбољим интересом детета.

Неосновани су и наводи жалби парничних странака да је побијана пресуда донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП. Изрека пресуде је разумљива, не противречи сама себи ни разлозима који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан и непротивречан начин, а логично и недвосмислено произлазе из изведених доказа и целокупног стања у списима, па пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле ванбрачни партнери и током њихове деветогодишње заједнице, која је престала 2014. године, рођен је године њихов син ВВ. Правноснажном пресудом истог првостепеног суда П2 802/14) од 16.10.2014. године, син странака поверен је туженој на самостално вршење родитељског права, његово пребивалиште одређено на њеној адреси, и уређено одржавање његових личних односа са тужиоцем - сваке суботе 12 до 18 часова уз могућност ноћења по дететовој жељи до 12,00 часова у недељу, када ће отац дете враћати мајци, као и другим данима у зависности од жеље и могућности детета, а све по међусобном договору родитеља. Тужилац је обавезан да доприноси издржавању сина износом од 4.500,00 динара почев од 15.9.2014. године. Овако одређено одржавање личних односа није заживело, па је тужилац 9.1.2015. године поднео тужбу у овом поступку.

Орган старатељства је у више наврата достављао извештаје (19. јануара, 20. маја, 1. јула и 21. септембра 2015, 8. јуна и 26. јула 2016, 9. марта, 27. априла, 17. јула, 12. октобра, 24. децембра и 28. децембра 2018. године) о стамбеним условима у којима живе дете и тужилац, и проценио да је целисходно да се прошири постојећи модел одржавања личних односа, с обзиром на узраст детета и време које оно реално проводи са оцем (знатно мање од онога по пресуди од 16.10.2014. године), чак уз могућност даљег проширења, када се за то буду стекли услови.

У налазу и мишљењу од 22.5.2015. године је констатовано да мајка са дететом живи у одвојеном простору за становање у породичном домаћинству њених родитеља,

који поседује максималне услове за живот и становање јер дете има своју собу, радни простор и играчке, при чему породица поседује куће у ... и на ... Тужилац са братом живи у породичном домаћинству својих родитеља, у кући од 70м², у солидним, задовољавајућим условима, који су скромнији у односу на услове у домаћинству мајке, али нису дестимулативни и прилагођени су потребама детета. У кући постоји соба у којој дете борави када је код оца, у којој су два одвојена кревета. Процењено је да су отац и његови родитељи потпуно посвећени детету, и да се баба и деда радују сваком доласку јединог унучета. Извршено је више теренских посета домаћинствима тужиоца и тужене. Приликом једне од њих, у домаћинству тужене, 13.6.2018. године обављен је разговор са малолетним сином странака у присуству мајке и психолога центра (о чему су достављени извештаји ЦСР од 17.7.2018. и 12.10.2018. године). Том приликом се син странака изјаснио да се са оцем виђа 2 до 3 пута месечно, на по 2 до 3 сата, што му највише одговара, да воли да се виђа са оцем, али само на кратко, не жели да ноћива код њега, јер тамо нема своју собу и не слаже се добро са бабом по оцу (не свиђа му се њен однос према њему). На рочишту одржаном 27.12.2018. године он је своје мишљење изразио у присуству психолога центра и свог пуномоћника (оца тужене и његовог деде). Навео је да похађа ... разред основне школе, да је одличан ученик, да код оца иде кад хоће, по сат двапут недељно, да не воли да остаје дуже нити да спава код њега, јер тамо нема услове за боравак, хладно је, греје се само једна соба, има прашине и мрава, деда, баба и стриц се свађају, а кад би код оца било топло, чистије и када не би конзумирао алкохол и пушио, он би био вољан да остаје дуже. Такође је навео да му бака, очева мајка, говори ружне речи које њега погађају и због којих се не осећа пријатно. Указао је на то да би, када би он одлучивао, могло да се деси да он уопште и не иде код оца, који и није код куће када он дође, а када јесте онда пије. На истом рочишту саслушан је и психолог центра која је констатовала да се, током давања исказа пред судом, мал. син окретао према деди и пратио његову реакцију, што указује да је очекивао одобрење или негацију за своје исказе.

Мал. син странака навршио је ... година и његове потребе за издржавањем су се повећале у односу на моменат доношења пресуде од 16.10.2014. године, јер су порасли трошкови живота, повећане његове потребе, налази се у периоду интензивног раста и развоја, има потребе и за сезонском куповином одеће и обуће, издатке за школски прибор и уџбенике, екскурзије, летовање и зимовање, на које га је до сада водила мајка, с обзиром на то да има обезбеђен породични смештај у кућама својих родитеља у ... и на ... У међувремену је тужена 24.9.2018. године засновала радни однос на одређено време и њена зарада износи 25.340,00 динара, нема трошкове закупа стамбеног простора, сувласник је 1/2 две парцеле у к.о. ... укупне површине око 8,5 ари, нема обавезу издржавања према другим лицима. Тужилац је засновао радни однос на неодређено време 1.3.2016. године и остварује зараду од 36.740,00 динара, стамбено је обезбеђен, живи у породичном домаћинству са родитељима и млађим братом који имају сопствене изворе прихода, нема трошкове закупа стамбеног простора, није засновао нову брачну или ванбрачну заједницу, нити има обавезу издржавања према другим лицима.

Ради утврђивања чињенице да ли тужилац болује од алкохолизма, због чега би мал. син странака био угрожено приликом одржавања личних односа са тужиоцем,

изведено је психијатријско вештачење. Из налаза и мишљења од 18.5.2017. године утврђено је да тужилац конзумира алкохол повремено, али не испољава знаке алкохолне зависности, нити измењеног понашања када је под утицајем алкохола, да не болује од неке пролазне или трајне душевне болести, нити је особа ометена у менталном развоју, већ има развијене моралне норме, социјално је усклађен и високо мотивисан да усклади и унапреди даљи однос са својим сином. Због указивања тужених да тужилац, с обзиром на структуру личности и родитељске способности, није адекватан у родитељској улози, те да због тога мал. син странака не може да борави дуже нити да преспава у његовом домаћинству, обављено је и психолошко вештачење ради процене структуре тужиоцеве личности и његове способности за родитељство. На основу налаза и мишљења од 24.11.2017. године, утврђено је да је тужилац просечних интелектуалних способности, да ствари сагледава реално, уз очувано критичко мишљење, да нема показатеља психичких сметњи, нити психотичног или неуротског нивоа, да не показује поремећај са елементима насиља (манифестне агресије), да показује већу осетљивост у интраперсоналним односима, али и отвореност за емоције и емоционалне размене, те да његова подобност за родитељство није компромитована нити код њега постоје поремећаји који би могли да буду сметња његовој родитељској улози. Изведен је и доказ психолошким вештачењем мал. сина странака, те је на основу налаза и мишљења од 30.10.2017. године утврђено и то да он има амбивалентан однос према оцу, који је резултат окружења и ставова и мишљења породице у којој одраста. Коначним налазом и мишљењем органа старатељства од 11.3.2019. године констатовано је да је током последњег разговора са тужиоцем утврђено да се са мал. сином виђа једанпут недељно у веома кратком интервалу (од 20 минута до пола сата), те да он није у могућности да организује и садржајно проведе време са њим. Иако је сам тужилац тражио шири модел виђања са дететом, прихватио би и да се са њим виђа једном недељно, али у трајању од неколико сати. Орган старатељства је закључио и то да је приликом последње теренске посете домаћинству тужиоца утврђено да нема контраиндикација за вишесатни боравак мал. детета, нити за ноћивање, као и да није примећено било шта у понашању тужиоца што би указивало да малолетно дете не би било сигурно са њим. Стога је предложено да мал. син странака одржава личне односе са тужиоцем на начин какав је и усвојен првим ставом изреке побијане пресуде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да да договор између тужиоца и тужене у вези са одржавањем личних односа мал. детета и тужиоца не функционише, да ретки и кратки контакти малолетног детета и тужиоца нису омогућили успостављање блиских односа нити садржајног провођења заједничког времена, да је у дететовом најбољем интересу да у контактима с оцем, без присуства и утицаја других, искаже своје жеље, потребе, незадовољства и примедбе које свакако постоје, да кроз разговор, дружење, игру са оцем, изгради са њим аутентичан и топао емотивни однос, те да је неопходно да се ранија одлука измени, и да се новом одлуком уреди модел одржавања личних односа који би био обавезујући за обе странке у спору и који не би зависио од воље тужиле. Стога је суд у потпуности прихватио модел одржавања личних односа који је предложен 11.3.2019. године, применом чл. 6, 266, 65, 61. ст. 1, 77. ст. 3, 78. ст. 3. Породичног закона.

Битне чињенице о потребама мал. детета суд је утврдио превасходно имајући на уму његов календарски узраст и просечне потребе детета истог календарског узраста,

јер до закључења главне расправе тужена неоправдано није приступила пред суд ради саслушања, те је тиме онемогућила да се од ње, као законског заступника коме је дете поверено на самостално вршење родитељског права, прибаве прецизни подаци у вези са конкретним потребама о издржавању малолетног детета. У том смислу, и без обзира што је тужена исказ дала 2015. године, практично на почетку ове парнице, оцена је суда да је било неопходно да она буде поново саслушана у својству странке, али с обзиром да се она није одазвала уредним позивима суда, а да је дете свакако готово пет година старије у односу на период када је донета претходна пресуда (16.10.2014. године) то су му и потребе несумњиво другачије и веће. Стога је оцењено да је за издржавање детета узраста мал. Уроша потребан износ од 20.000,00 динара, док минимална сума за издржавање лица на смештају у хранитељској породици од 1.03.2019. године износи 26.303,00 динара, и донета одлука као у ставовима трећем, четвртном и петом изреке побијане пресуде, на основу чланова 160, 161, 162. и 164. Породичног закона.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је правилно утврдио доказима које је правилно оценио у складу са одредбом члана 8. ЗПП. Жалбама парничних странака чињенично стање није доведено у сумњу, нити су у њима истицане нове чињенице или предлагани нови докази под условима прописаним одредбом члана 372. став 1. ЗПП.

Нису основани наводи жалбе тужене да је тужилац требало да обухвати тужбом и малолетно дете. Када је реч о стварној легитимацији у конкретном случају, тужилац је активно легитимисан ако има положај овлашћене стране, док је тужени пасивно легитимисан ако је одговарајућа дужност везана за њега. Ако се има на уму и то да се родитељско право дефинише као дужност родитеља да се старају о личности, правима и интересима детета (члан 67. Породичног закона), онда дете није пасивно легитимисано и нема положај нужног и јединственог супарничара са родитељима (чл. 210. и 211. ЗПП) у парници за заштиту његовог права, већ је пасивно легитимисано оно лице које та права детета врши и, евентуално и крши, крши. Будући да у конкретној врсти спора не постоји супарничарска заједница, у смислу члана 256. Породичног закона, то малолетни син странака није нужни и јединствени супарничар са туженом.

Супротно жалби тужене, првостепени суд је имао у виду члан 266. став 3. тачка 3. Породичног закона, којом је прописано да је суд дужан, ако суд утврди да је у спору за заштиту права детета странка дете које је способно да формира своје мишљење да утврди мишљење детета на начин и на месту које је у складу са његовим годинама и зрелошћу, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета и сходно је применио. Дакле, првостепени суд је, након што је дете вештачено и од стране психолога, закључио да је син парничних странака способан да формира своје мишљење, и утврдио га у свему у складу са одредбом члана 65. став 6. Породичног закона, на рочишту од 27.12.2018. године, у присуству лица које је дете изабрало и психолога надлежног органа старатељства. Наводи жалбе да су дететове изјаве у одсуству лица које је оно изабрало биле неслободне немају своје упориште у спису. Ово будући да из расправног записника од наведеног датума произлази да је пре давања исказа детета, суд на тренутак удаљио из суднице присутне пуномоћнике и тужиоца, те је дете остало са поступајућом судијом и психологом, како би претходно било питано у чијем присуству жели да буде саслушано. Из записника следи и то да је пуномоћник

тужене, њен отац и деда малолетног ВВ, непозван приступио у судницу пре него што је суд могао да добије изјашњење детета, те му самоиницијативно рекао “ВВ, ако те нешто буду питали, ти изађи”. Међутим, када се дете изјаснило да жели да његов деда присуствује његовом испитивању, он је саслушан у присуству изабраног лица, при чему је од стране присутног психолога констатовано и у записник унето понашање мал. ВВ приликом испитивања, односно да се све време окретао према деди, пратио његову реакцију, а што у психолошком смислу значи да је од њега очекивао одобрење или негацију о томе како је говорио пред судом. Сагледавајући овако прикупљену процесну грађу, а имајући на уму и чињеницу да дете није могло да буде испитано, односно активно да учествује у поступку пред органом старатељства, јер је тужена претходно одбијала да га доведе у надлежни центар, затим да је дете, када је доведено, одбило да буде испитано без присуства мајке, иако правила струке управо то налажу, јасно је да су у овој парници предузете све мере да се мишљење детета утврди на правилан и законит начин, а што је напослетку и учињено.

Насупрот схватању из жалбе тужене, у конкретном случају су се измениле околности у односу на оне када је ранијом пресудом од 16.10.2014. године одлучено о одржавању личних односа детета и тужиоца. Наиме, осим што се та одлука суштински никада није спроводила, током овог поступка виђања детета са оцем била су све краћа и ређа. Орган старатељства, који је 9.1.2015. године био става да треба дати шансу да “заживи” моделу утврђеном ранијом пресудом, већ се 22.5.2015. године, након теренске посете домаћинствима тужиоца и тужене, изјаснио да нема контраиндикација за проширење виђења оца и детета. Осим што у прилог овоме говоре и друга каснија изјашњења органа старатељства, овај суд је нарочито имао на уму исказ психолога са рочишта од 27.12.2018. године, и исказ водитеља случаја органа старатељства, као и поновни исказ психолога са рочишта од 28.1.2019. године, да време које тужилац проводи са дететом четири године након што је поднета тужба траје изузетно кратко и да је недовољно да би се успоставио квалитетан однос. Овај суд је такође имао на уму да је и овлашћени психолог центра у свом исказу (записник од 27.12.2018. године) констатовала да је приликом теренске посете (у јуну те године) оцењено да је малолетно дете слободно и комуникативно, али да на дете већи утицај има родитељ са којим живи, јер деца имају природну потребу да одржавају добре односе са родитељем и сродницима с којим живе, а тек онда са другим родитељем, којег ређе виђају. Готово истоветна констатација произлази и из, у поступку претходно датог, налаза и мишљења судског вештака за област психологије од 30.10.2017. године, у поступку вештачења малолетног детета, која је у свом налазу навела да је дете склоно идеализацији мајке, са амбивалентним односом према оцу, што је резултат окружења, ставова и мишљења породице у којој живи (саслушање од 24.11.2017. године). С обзиром на изложено, јасно је да не стоје наводи жалбе тужене да виђање детета са оцем треба да се одвија у зависности од дететове жеље јер то последично води ситуацији која није у дететовом најбољем интересу, које још увек није у стању, имајући у виду утврђене чињенице у конкретном случају, да правилно формира и изрази своју вољу у погледу овог важног права. У прилог правилности закључка првостепеног суда иде и констатација детета приликом психолошког вештачења (налаз и мишљење од 30.10.2017. године) да би “он ишао код оца, само да престане да пуши, пије – пијаног га није видео, и буде нормалан”, а што значи “да води рачуна о мени”. Управо то да дете никада није видело свог оца пијаног, иако је готово увек понављало идентичне разлоге за невиђање с њим,

јесте разлог да се оцу и детету што пре пружи шанса да изграде однос, што је досад било онемогућено.

Жалбени наводи тужене да је тужилац насилан немају утемљење у формираној чињеничној грађи, нити је пак малолетно дете, а довољно пута му је омогућено да се изјасни, икада указало да је отац био насилан према њему, па су овакви наводи произвољни и без утицаја на правилност закључка на коме донета пресуда почива. Неосновано тужена оспорава закључак о родитељским компетенцијама тужиоца, указивањем да вештачењима тужиоца к(психијатријском и психолошком) није присуствовала друга страна (тужена или њен пуномоћник). Уосталом, туженој је стајала на располагању могућност, сагласно члану 271. ЗПП, да изнесе примедбе у писаном облику, што је она и учинила. Судски вештаци су се у свему изјаснили о примедбама тужене на рочиштима од 12.9.2017. године (психијатар) и 23.1.2018. године (психолог), као и поднеском психолога од 17.1.2018. године, то су они и одбрањени.

Не одговарају реалности наводи жалбе да је суд пресуду донео на основу изјаве тужиоца, без доказивања и извођења доказа супротне стране. Управо у вези с наводима тужене тужилац је засебно вештачен од стране два судска вештака. Он се, супротно туженој, и одазвао се свим позивима за салушање у својству парничне странке, те га је суд саслушао пет пута (26.5.2015, 5.8.2016, 12.9.2017, 8.11.2018. и 7.3.2019. године). Тужена је била та која није, након саслушања 26.5.2015. године, приступала у суд ради саслушања, иако је била уредно позивана. И орган старатељства је више пута констатовао да је тужена одбила да се одазове његовом позиву, па је психолог приликом првог саслушања 27.12.2018. године навела да је у контакту са туженом обавештена да она не жели да дође у центар зато што има пуномоћника, а када јој је психолог предочила да је истог дана заказано и рочиште пред судом, указала је да је запослена и да не може да изостаје са посла, иако јој је у том разговору напоменуто да је пожељно да дође у суд са дететом, ради саслушања, при чему је дете тог дана саслушано у присуству свог деде по мајци. Када се све изложено има у виду, јасно је да закључивање суда о битним чињеницама спорног односа није било произвољно, нити да је суд био наклоњен једној од странака у поступку, већ да је тужена својим поступањем онемогућила да се евентуално утврде какве друге чињенице и поступак раније оконча.

Будући да је жалба тужене неоснована, овај суд прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом у делу који тужена побија својом жалбом, и примену материјалног права у том делу, сагласно члану 396. став 2. ЗПП. Уколико тужена није у могућности да се понаша на одговарајући начин, имајући на уму да је налазом и мишљењем од 11.3.2019. године изричито констатовано да је врло важан њен став, јер би требало да најпре она подржи предложени модел виђања и помогне детету да га прихвати, потребно је да се у интересу свог детета укључи у саветодавно - терапијски третман у циљу раздвајања партнерске од родитељске улоге, те превазилажења проблема у комуникацији са тужиоцем и отпора сина парничних странака да виђа оца.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право из одредаба чланова 154, 160, 162. и 164. Породичног

законa, када је закључио да су се стекли услови за измену висине доприноса тужиоца у издржавању малолетног туженог и обавезао тужиоца да плаћа износ од 10.000,00 динара, дајући за своју одлуку правилне разлоге које у свему прихвата и другостепени суд. С обзиром на овлашћење и дужност суда у породичним споровима из члана 205. Породичног закона да самостално утврђује чињенице које ниједна странка није изнела, првостепени суд је, руководећи се и општешпознатим чињеницама које се не доказују, сагласно члану 230. став 4. ЗПП, извео правилан закључак о свим битним околностима везаним за потребе малолетног детета. Одлука је донета у најбољем интересу детета, при чему није угрожена ни егзистенција тужиоца, уз правилно обавезивање тужиоца на плаћање од дана подношења противтужбе, јер се издржавање не досуђује за протекло време већ за будуће, најраније од подношења тужбе.

Међутим, основано се жалбом тужиоца оспорава донета пресуда у делу у којем је захтев за издржавање малолетног детета усвојен и у односу на тужену, која није поверилац издржавања, у смислу члана 278. став 2. Породичног закона. Следом изложеног, у овом делу је првостепена пресуда преиначена и захтев тужене одбијен.

Из изложених разлога апелациони суд је донео одлуку као у ставовима првом и другом изреке ове пресуде, применом одредаба чланова 390. и 394. тачка 4. ЗПП.

Цењени су и други наводи жалби, али нису посебно образлагани, у складу са чланом 396. став 1. ЗПП, с обзиром на то да не могу довести до другачије одлуке.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка, применом члана 401. тачка 2. ЗПП, јер је донета правилном применом члана 207. Породичног закона, с обзиром на исход спора. Обавезивање тужене да накнади тужиоцу трошкове јесте правично а, супротно њеној жалби, разлози правичности не воде увек одлуци да свака странка сноси своје трошкове поступка, већ правичност подразумева да се сагледа цео ток поступка и понашање парничних странака током његовог трајања, што је првостепени суд и учинио обавезујући тужену на накнаду трошкова тужиоцу.

С обзиром да је тужилац само делимично успео у поступку по жалби, применом члана 165. став 1. у вези са чланом 153. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Драгана Бољевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић